

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

EURÓPAI RENDSZERKOCKÁZATI TESTÜLET

AZ EURÓPAI RENDSZERKOCKÁZATI TESTÜLET AJÁNLÁSA

(2014. június 18.)

az anticiklikus tőkepufferráták meghatározására vonatkozó útmutatásról

(ERKT/2014/1)

(2014/C 293/01)

AZ EURÓPAI RENDSZERKOCKÁZATI TESTÜLET IGAZGATÓTANÁCSA,

tekintettel a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾ és különösen annak 135. cikkére,

tekintettel a pénzügyi rendszer európai uniós makroprudenciális felügyeletéről és az Európai Rendszerkockázati Testület létrehozásáról szóló, 2010. november 24-i 1092/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾ és különösen annak 3. cikke (2) bekezdésének b), d) és f) pontjára, valamint 16–18. cikkére,

tekintettel az Európai Rendszerkockázati Testület igazgatótanácsának az Európai Rendszerkockázati Testület eljárási szabályzatának létrehozásáról szóló, 2011. január 20-i ERKT/2011/1 határozatára ⁽³⁾ és különösen annak 15. cikke (3) bekezdésének e) pontjára és 18–20. cikkére,

mivel:

- (1) A globális pénzügyi válság egyik leginkább destabilizáló elemét a reálgazdaságot ért pénzügyi sokkok bankrendszeren és a pénzpiacokon keresztül történő prociklikus felerősítése jelentette. A túlzott hitelnövekedést követő gazdasági visszaesés időszaka jelentős veszteségekhez vezethet a bankszektorban, és ördögi kört indíthat be. Ebben a helyzetben a hitelintézetek által a mérlegük erősítése érdekében tett lépések nyomást gyakorolhatnak a reálgazdaság rendelkezésére álló hitelkínálatra, fokozva ezzel a gazdasági visszaesést és tovább gyengítve mérlegüket. A sokkok e prociklikus felerősödése rávilágít a bankszektorban további tőkefelhalmozásának fontosságára azokban az időszakokban, amikor a rendszerszintű stressz kockázata fokozódik. Egy ilyen kiegészítő tőkepuffer segíteni fogja a bankszektorban, hogy viselni tudja a váratlan veszteségeket, ugyanakkor folytatva a reálgazdaságnak történő hitelezést.
- (2) Intézkedések kerültek elfogadásra annak érdekében, hogy a bankokat ellenállóbbá tegyék a prociklikus dinamikával szemben. 2010 decemberében a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság a bankszektor szabályozásának erősítése érdekében számos intézkedést tett közzé. Ezen intézkedések egyike, amelyre vonatkozóan a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatással szolgált a nemzeti hatóságok számára, az anticiklikus tőkepufferre vonatkozik. A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatását az Európai Unióban a 2013/36/EU irányelv hajtotta végre.

⁽¹⁾ HL L 176., 2013.6.27., 338. o.

⁽²⁾ HL L 331., 2010.12.15., 1. o.

⁽³⁾ HL C 58., 2011.2.24., 4. o.

- (3) Az anticiklikus tőkepuffer 2013/36/EU irányelvvel kialakított rendszere az „irányított mérlegelés” elvét követi. Ezen elv szerint a pufferráta meghatározásáért felelős hatóságok a megfelelő pufferrátáról való döntés során a mérlegelési jogkörük gyakorlását egy szabályokon alapuló megközelítéssel kapcsolják össze. Ennek megfelelően negyedévente irányadó referenciaként szolgáló irányadó puffert kell közzétenniük, azonban ajánlott számukra, hogy a pufferráta meghatározása során mérlegeléssel éljenek.
- (4) A kijelölt nemzeti hatóságok és (az egységes felügyeleti mechanizmusban részt vevő tagállamok tekintetében) az Európai Központi Bank (EKB) számára feladatok kerültek megállapításra az anticiklikus pufferráták meghatározása kapcsán. A 2013/36/EU irányelv előírja, hogy minden tagállamnak ki kell jelölnie egy hatóságot vagy szervezetet, amely felelős az arra a tagállamra vonatkozó anticiklikus pufferráta meghatározásáért. Ezenkívül az Európai Központi Banknak a hitelintézetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatos külön feladatokkal történő megbízásáról szóló, 2013. október 15-i 1024/2013/EU tanácsi rendelet⁽¹⁾ meghatározott felügyeleti feladatokkal ruházta fel az EKB-t. Így különösen, amennyiben szükségesnek ítéli, az EKB a kijelölt nemzeti hatóságok által előírtaknál szigorúbb követelményeket alkalmazhat az anticiklikus tőkepufferrátákra vonatkozóan. Kizárólag e célból adott esetben az EKB minősül a kijelölt hatóságnak, és rendelkezik mindazon hatáskörökkel és kötelezettségekkel, amelyekkel a kijelölt hatóságok a vonatkozó uniós jog alapján rendelkeznek. Ugyanakkor általában a kijelölt nemzeti hatóságok felelősek az anticiklikus tőkepufferráták közzétételéért.
- (5) A 2013/36/EU irányelv rögzíti, hogy az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) ajánlásokat fogadhat el, amelyekben útmutatást ad a kijelölt hatóságoknak az anticiklikus pufferráták meghatározásához. Az ERKT így különösen tanácsot adhat a kijelölt hatóságoknak az alapelvek vonatkozásában a megfelelő anticiklikus pufferráta megítélésére vonatkozó útmutatás, továbbá a GDP arányos hitelrész mérésére és kiszámítására és az irányadó puffer kiszámítására vonatkozó útmutatás érdekében. Az ERKT emellett iránymutatással szolgálhat azon változókról, amelyek jelzik a túlzott hitelnövekedési időszakokhoz kapcsolódó rendszerszintű kockázat kialakulását a pénzügyi rendszerben, valamint azon változókról, amelyek jelzik, hogy a puffert fenn kell tartani, csökkenteni kell, vagy teljesen fel kell azt szabadítani.
- (6) Az anticiklikus tőkepuffer célja, hogy segítse a prociklikusság ellensúlyozását a pénzügyi rendszerben. Amikor úgy ítélik meg, hogy fokozódik a rendszerszintű ciklikus kockázat, tőkét kell felhalmozni, ezáltal puffereket hozva létre, amelyek növelik a bankszektor ellenállóképességét stresszidőszakok esetén, amikor veszteségek keletkeznek. Ez elősegíti majd a hitelkínálat fenntartását és enyhíti a pénzügyi ciklus visszaesését. Az anticiklikus tőkepuffer segítheti továbbá a túlzott hitelnövekedés visszafogását a pénzügyi ciklus fellendülése során.
- (7) Az irányadó puffer célja nem az, hogy automatikus puffermeghatározáshoz vezessen, vagy kösse a kijelölt hatóságot. A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság elemzése azt mutatja, hogy míg a GDP arányos hitelrész hasznos kiindulópontot jelent ahhoz, hogy útmutatásul szolgáljon az anticiklikus pufferrátákra vonatkozó döntésekhez, teljesítménye országonként és időben eltérően alakulhat. A pénzügyi rendszerek heterogenitására és dinamikus jellegére, a nemzeti gazdaságok jellemzőire és az adatok rendelkezésre állása terén az Európai Unióban mutatkozó lényeges különbségekre tekintettel a kijelölt hatóságoknak számos információt kell figyelembe venniük a rendszerszintű kockázat szintjének értékelése során, és a pufferrátát ennek megfelelően kell meghatározniuk. Ezen információk között szerepelniük kell további mutatóknak, amelyek jelzik a túlzott hitelnövekedési időszakokhoz kapcsolódó rendszerszintű kockázat kialakulását, a gazdaságban a pénzügyi közvetítés mértékére vonatkozó helyettesítő értékeknek, mint a GDP hitelhez viszonyuló arányának a mértéke, valamint minőségi információknak. Az ezen értékeléshez használt mennyiségi és minőségi információk – beleértve az irányadó puffert és a további mutatókat – szolgálnak alapul a pufferrátákra vonatkozó döntések magyarázatához és indokolásához.
- (8) A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság elemzése azt mutatja, hogy a GDP arányos hitelrész és más mutatók néha félrevezető információkat nyújthatnak. A kijelölt hatóságoknak tisztában kell lenniük ezzel, amikor mérlegelést végeznek a gazdaságban jelenlevő hitel fenntartható szintjét és a megfelelő anticiklikus pufferrátát illetően. A kijelölt hatóságoknak ezért rendszeresen újra kell értékelniük azon mutatók teljesítményét, amelyekre a legnagyobb súlyt helyezik.

(1) HL L 287., 2013.10.29., 63. o.

- (9) Amikor kockázatok merülnek fel, az anticiklikus tőkepuffer gyors felszabadítása segítheti a hitelintézeteket abban, hogy viselni tudják a veszteségeket, ugyanakkor fenntartva a reálgazdaságnak történő hitelezést és eleget téve a szabályozói tőkekövetelményeknek. A puffer ezen anticiklikus használata enyhítheti a hitelintézetek prociklikus magatartását, amely egyébként korlátozhatja a reálgazdaság rendelkezésére álló hitelkínálatot. Az anticiklikus tőkepuffer fokozatosabban is felszabadítható, amikor a pénzügyi ciklus visszaesése nem esik egybe a kockázatok megvalósulásával, és amikor a hitelintézetek ellenállóképességét érintő, a túlzott hitelnövekedésből eredő fenyegetések enyhültek. A puffer felszabadításából eredő esetleges töketöbblet felhasználásáról való döntés a kijelölt vagy az illetékes hatóságok mérlegelési jogkörébe tartozik.
- (10) Fontos, hogy az anticiklikus tőkepuffert meghatározó hatóság jó kommunikációs stratégiával rendelkezzen. Ez segíti a közvélemény elvárásainak kezelését, fontos szerepet játszik a kijelölt hatóságok közötti koordinációban, és alapvető a makroprudenciális politika hitelessége, elszámoltathatósága és eredményessége szempontjából. A 2013/36/EU irányelv megköveteli, hogy a kijelölt hatóságok minden ésszerű lépést megtegyenek a pufferrátákra vonatkozó bejelentéseik időzítésének koordinálására.
- (11) Egy ellenállóbb bankrendszer kialakítása az Unióban azzal jár, hogy a kijelölt hatóságok elismerjék a más tagállamok által meghatározott anticiklikus pufferrátákat. A 2013/36/EU irányelv meghatározza a más tagállamok pufferrátái elismerésének, valamint a harmadik országokra vonatkozó pufferráták elismerésének vagy meghatározásának keretét. A kötelező viszonyossági szabályok mellett a kijelölt hatóságoknak általában el kell ismerniük a más tagállamok által megállapított pufferrátákat. A jövőbeli ERKT-ajánlások sérelme nélkül ez az ajánlás nem foglalkozik az Unión belüli kijelölt hatóságok azon intézkedéseivel, amelyeket a harmadik országok anticiklikus tőkepufferrátái vonatkozásában hoznak.
- (12) Az anticiklikus tőkepuffer egy makroprudenciális eszközkészlet részét képezi. A makroprudenciális politika köztes célkitűzéseiről és eszközeiről szóló, 2013. április 4-i ERKT/2013/1 európai rendszerkockázati testületi ajánlás⁽¹⁾ tartalmazza azon eszközök indikatív felsorolását, amelyekkel a tagállamok a makroprudenciális hatóságokat felruházhatják. Makroprudenciális politikai stratégiájuk részeként a kijelölt hatóságoknak meg kell fontolniuk, hogy mikor használják az anticiklikus tőkepuffert önmagában, mikor használjanak más eszközöket, és mikor kapcsolják össze az anticiklikus tőkepuffert más eszközökkel.
- (13) Az empirikus elemzések arra utalnak, hogy a GDP arányos hitelrész az Unió egészét tekintve a legjobb egyedülálló mutató az olyan jellegű válsághoz kapcsolódó kockázatok kialakulásának jelzésére, amelynek enyhítésére az anticiklikus tőkepuffer hivatott. Kimutatásra került, hogy a GDP arányos hitelrész szilárd jelzésül szolgál a rés számos jellemzője tekintetében. Létezik néhány olyan módszer a rés kiszámítására, amely a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatásában javasolt számítási módszernél jobb jelzési tulajdonságokkal bír, ezek azonban általában szűkebb hitelaggregátumokon alapulnak, és így adott esetben kevésbé szilárdak pénzügyi innováció esetén. A GDP arányos hitelrész, valamint az irányadó pufferráta Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatásával összhangban történő mérése és kiszámítása növelni fogja az összehasonlíthatóságot az Unión belül és azon kívül.
- (14) Egyes tagállamokban a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatásában javasolt mérés és számítás olyan GDP arányos hitelrészhez vezethet, amely nem teljesít jól a pénzügyi válságokat megelőző kockázatok kialakulásának jelzése terén. Az olyan nemzeti jellegzetességek, mint a pénzügyi rendszer szerkezete és fejlettségi foka terén, valamint a hiteladatok minőségében és elérhetőségében mutatkozó eltérések azt jelentik, hogy egyes tagállamok számára a GDP arányos hitelrész kiszámításának a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatásában szereplőtől eltérő módszere erőteljesebb jelzési tulajdonságokat mutathat. Az ilyen különbségek figyelembevétele érdekében, valamint más módszerek használatának lehetővé tétele érdekében a kijelölt hatóságok – kiegészítő jelleggel – a GDP arányos hitelrész az adott tagállam jellegzetességeit jobban tükröző módszerrel is mérhetik és kiszámíthatják.
- (15) A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatásában rögzített azon módszer, amely a GDP arányos hitelrész egy irányadó pufferként szolgáló irányadó pufferrátának felelteti meg, egy ad hoc módszer. Az alternatív módszerek empirikus elemzése, bár ígéretes, nem kellőképpen fejlett ahhoz, hogy útmutatást nyújtson. Azoknak a tagállamoknak, amelyek a GDP arányos hitelrész a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatásában közzétett

⁽¹⁾ HL C 170., 2013.6.15., 1. o.

módszer mellett alternatív módszer használatával is méri és számítja ki, a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság módszertanában rögzített pufferráta mellett az ezen alternatív módszernek megfelelő irányadó pufferrátát kell kidolgozniuk és közzétenniük. Azok a tagállamok, amelyek a GDP arányos hitelrest a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatásával összhangban méri és számítja ki, szintén kidolgozhatnak és közzétehetnek alternatív irányadó pufferrátát a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság módszertanának használatával kiszámított pufferráta mellett.

- (16) Az empirikus eredmények arra utalnak, hogy más változók kiegészíthetik a GDP arányos hitelrest a pénzügyi rendszerben történő túlzott hitelnövekedéshez kapcsolódó rendszerszintű kockázat kialakulásának jelzése tekintetében. Az ilyen változók között szerepel az ingatlanárak potenciális túlértékelésének mérése (például kereskedelmi és lakóingatlanok árának a jövedelemhez viszonyított aránya, árrések és növekedési ráták), a hitelezés alakulásának mérése (például a teljes valós hitelnövekedés vagy a valós bankihitel-növekedés, a deflált M3-ban a trendtől való eltérés), a külső egyensúlyhiányok mérése (például a GDP-hez viszonyított folyószámla-egyenlegek), a bankok mérlegei erősségének mérése (például tőkeáttételi mutatók), a magánszektor adósságterhének mérése (például adósságszolgálatnak a jövedelemhez viszonyított aránya) és a kockázatok potenciális téves árázásának mérése (például a tőke árának valós növekedése). A kijelölt hatóságoknak figyelembe kell venniük az ilyen változókat, amikor mérlegeléssel élnek a megfelelő anticiklikus tőkepufferráta meghatározása során. Megállapítást nyert, hogy egy többváltozós modell keretében az ilyen változóknak a GDP arányos hitelresttel való összekapcsolása javítja a jelzési teljesítményt. A kijelölt hatóságok adott esetben ilyen modelleket is figyelembe vehetnek.
- (17) Az empirikus megállapítások arra utalnak, hogy a tagállamok többsége esetében leginkább a pénzpiaci árak alkalmazása arra, hogy jelezzék az anticiklikus tőkepuffer gyors csökkentését vagy teljes felszabadítását indokoló kockázatok kialakulását. Az ilyen piaci alapú mutatókra vonatkozó kellően hosszú idősorok korlátozott rendelkezésre állása azt jelenti, hogy a puffer felszabadítási szakaszára vonatkozó empirikus elemzés kevésbé szilárd, mint a felhalmozási szakaszra vonatkozó. Ezenkívül nehéz olyan változókat azonosítani, amelyek azt jelzik, hogy az anticiklikus tőkepuffer fokozatosan csökkenthető, amikor a túlzott hitelnövekedésből eredő kockázat csökken. Elvben az anticiklikus tőkepuffer felhalmozási szakaszában jól teljesítő változók a puffer fenntartásáról, csökkentéséről vagy annak teljes felszabadításáról való döntéshez is szolgálhatnak információkkal. E változók azonban félrevezető információkat is nyújthatnak. Így például a GDP arányos hitelrest adott esetben nem tükrözi pontosan a kockázatot, ha a hitelezés hosszabb ideje túlzott mértékben nőtt. A felszabadítási szakaszra vonatkozó kutatások és tapasztalatok alakulása nyomán az ezen ajánlásban szereplő változókat további megfelelő mutatókkal kell majd bővíteni, amint azok azonosításra kerülnek. Összességében a kijelölt hatóságoknak a puffer felszabadítási szakaszában még nagyobb mértékű mérlegelést kell gyakorolniuk, mint annak felhalmozási szakaszában. E mérlegeléshez felhasználhatnának piaci információkat, felügyeleti értékeléseket és stresszteszteket is.
- (18) Amennyiben ezek az adatok a szóban forgó tagállamban rendelkezésre állnak, azon változók minimumkészletének figyelemmel kísérése és közzététele, amelyek jelzik az anticiklikus tőkepuffer felhalmozásának, fenntartásának, csökkentésének vagy teljes felszabadításának szükségességét, várhatóan előmozdítja a következetességet és az átláthatóságot a kijelölt hatóságok részéről. Ez nem akadályozhatja meg a kijelölt hatóságokat abban, hogy az adott tagállam jellegzetességeire tekintettel további mutatókat vagy minőségi információkat vegyenek figyelembe, és azt sem akadályozhatja meg, hogy a kijelölt hatóságok bizonyos változókra nagyobb súlyt helyezzenek, mint másokra, vagy nagyobb súlyt helyezzenek a minőségi információkra.
- (19) Az ERKT ajánlásait azt követően teszik közzé, hogy a Tanácsot az Igazgatótanács erre vonatkozó szándékáról értesítették, és a Tanács számára reakciólehetőséget biztosítottak,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. SZAKASZ AJÁNLÁSOK

A. ajánlás – Elvek

A kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy az alábbi elveket kövessék az adott tagállamban alkalmazandó megfelelő anticiklikus pufferráták értékelése és meghatározása során:

1. elv: (Célkitűzés) A megfelelő anticiklikus pufferrátára vonatkozó döntéseket a bankrendszernek a ciklikus rendszerkockázat kialakulásához kapcsolódó potenciális veszteségektől való megvédésére irányuló célkitűzés kell, hogy vezesse, ezáltal támogatva a reál gazdaságnak történő fenntartható hitelezést a pénzügyi ciklus során.

2. 2. elv: (Irányadó puffer) A GDP arányos hitelarány hosszú távú trendjétől való eltéréseinek – a GDP arányos hitelrésnek – kell közös kiindulópontul szolgálnia az anticiklikus tőkepufferre vonatkozó döntésekhez, főként a felhalmozási szakaszban. A kijelölt hatóságoknak ugyanakkor más mennyiségi és minőségi információkat is figyelembe kell venniük a ciklikus rendszerkockázat értékelése és a megfelelő anticiklikus tőkepufferráta meghatározása során. Ez magában foglalja a nemzeti jellegzetességeket tükröző információkat. A kijelölt hatóságoknak meg kell magyarázniuk a nyilvánosságának, hogy milyen információkat használnak, és azokat hogyan veszik figyelembe a vonatkozó pufferráta meghatározása során.
3. 3. elv: (A félvezető információk kockázata) A kijelölt hatóságoknak értékelniük kell a GDP arányos hitelrésben és bármely más releváns változóban vagy változókat összekapcsoló modellben szereplő információkat, szem előtt tartva, hogy az ezek által nyújtott információk félvezetőek lehetnek. A kijelölt hatóságoknak figyelembe kell venniük ezt az értékelést, amikor a megfelelő anticiklikus pufferráta meghatározása érdekében a hitelnövekedés fenntartható szintjére vonatkozó mérlegelést végeznek. E változók és modellek hasznosságát rendszeresen újra kell értékelni.
4. 4. elv: (A puffer felszabadítása) A kijelölt hatóságoknak a kockázatok kialakulása esetén haladéktalanul fel kell szabadítaniuk az anticiklikus tőkepuffert. Ez enyhítheti a hitelintézetek prociklikus magatartását azáltal, hogy segíti őket abban, hogy képesek legyenek a veszteségeket viselni, ugyanakkor fenntartva a reálgazdaságnak történő hitelezést és eleget téve a fizetőképességre vonatkozó követelményeknek. Amennyiben a kockázatok nem valósulnak meg, hanem úgy ítélik meg, hogy azok csökkennek, megfelelőbb lehet a puffer fokozatos felszabadítása. Ha a kijelölt hatóság csökkenti a fennálló pufferrátát, döntenie kell egy indikatív időszakról, amely alatt a pufferráta növelése nem várható.
5. 5. elv: (Tájékoztatás) A kijelölt hatóságoknak világos stratégiát kell kidolgozniuk az anticiklikus tőkepufferre vonatkozó döntéseikről nyújtott tájékoztatást illetően. E stratégia részeként ki kell alakítaniuk a többi kijelölt hatósággal és az ERKT-val folytatandó koordináció mechanizmusát. Emellett a főbb érdekelték és a nyilvánosság tájékoztatására szolgáló átlátható, stabil folyamatokat és jól meghatározott kommunikációs csatornákat kell kialakítaniuk.
6. 6. elv: (A pufferráták elismerése) Az uniós jogban rögzített kötelező viszonyossági szabályok mellett a kijelölt hatóságoknak általában el kell ismerniük a más tagállamokban alkalmazott anticiklikus pufferrátákat. A kijelölt hatóságoknak figyelembe kell venniük egy más tagállamnak való kitettségekre vonatkozó, a kötelező mértéket meghaladó pufferráta el nem ismerésének határon átnyúló vonzatait. Valamely más tagállam kijelölt hatósága által meghatározott, a kötelező mértéket meghaladó pufferráta el nem ismerése esetén a kijelölt hatóságoknak értesíteniük kell:
  - a) az ERKT-t;
  - b) a pufferrátát meghatározó kijelölt hatóságot;
  - c) az EKB-t, amennyiben a pufferrátát meghatározó vagy azt az el nem ismerő kijelölt hatóságok legalább egyike az 1024/2013/EU rendelettel összhangban az egységes felügyeleti mechanizmusban részt vevő tagállamból származik.
7. 7. elv: (Egyéb makroprudenciális eszközök) Az anticiklikus tőkepuffer az Unióban a hatóságok rendelkezésére álló makroprudenciális eszközkészlet részét képezi. Makroprudenciális politikai stratégiájuk részeként a kijelölt hatóságoknak meg kell fontolniuk, hogy mikor használják a puffert önmagában, mikor használjanak más eszközöket a puffer helyett, és hogy mikor kapcsolják össze a puffert más eszközökkel.

B. ajánlás – A GDP arányos hitelrés mérésére és kiszámítására, az irányadó pufferráta és az irányadó puffer kiszámítására vonatkozó útmutatás

1. A kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy negyedévente a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatásával összhangban standardizált GDP arányos hitelrészt mérjenek és számítsanak ki, az ezen ajánlás mellékletének I. részében foglaltaknak megfelelően.

2. Amennyiben a kijelölt hatóságok úgy vélik, hogy a GDP arányos hitelrész eltérő mérése és kiszámítása jobban tükrözné a nemzetgazdaság jellegzetességeit, ajánlott, hogy az 1. bekezdéssel összhangban számított GDP arányos hitelrész mellett negyedévente egy további GDP arányos hitelrész mértékét és számítsanak ki. A további GDP arányos hitelrész kiszámítása során a kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy kövessék a következő útmutatást:
  - a) a mérési és számítási módszerek tükröznie kell a GDP arányos hitel arányának a hosszú távú trendjétől való eltéréseit;
  - b) a mérésnek és a számításnak az adott tagállam szempontjából releváns adatok empirikus elemzésén kell alapulnia;
  - c) a további GDP arányos hitelrész mérési és számítási módszere bármely módosításának a választott módszer az olyan jellegű válsághoz kapcsolódó kockázat kialakulásának jelzésére vonatkozó képessége alapos felülvizsgálatán kell alapulnia, amely kockázat enyhítésére az anticiklikus töképpuffer hivatott.
3. A kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy negyedévente számítsák ki a következőket:
  - a) a standardizált GDP arányos hitelrészre alapuló irányadó pufferrátát a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság útmutatásával összhangban, a melléklet II. részében foglaltaknak megfelelően; és adott esetben; *vagy*
  - b) a standardizált GDP arányos hitelrészre alapuló, és a melléklet II. részében foglalt módszertől különböző módszerrel összhangban számított irányadó pufferrátát, amennyiben ilyen módszert használnak; *vagy*
  - c) a további GDP arányos hitelrészre alapuló és a melléklet II. részében foglalt módszertől különböző módszerrel összhangban számított irányadó pufferrátát, amennyiben a további GDP arányos hitelrész kiszámítják.
4. Amennyiben a 3. bekezdés a) pontjával összhangban meghatározott irányadó pufferrátát mellett egy adott negyedévre vonatkozóan a 3. bekezdés b) vagy c) pontjával összhangban egy másik irányadó pufferrátát is kiszámítottak, a 2013/36/EU irányelv alkalmazásában a kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy irányadó pufferként azt a pufferrátát válasszák ki, amelyik a legjobban tükrözi az adott nemzetgazdaság jellegzetességeit.
5. A 2013/36/EU irányelv 136. cikkének (7) bekezdésében előírt, az anticiklikus pufferrátát bejelentését kísérő információk részeként a kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy honlapjukon negyedévente tegyék közzé:
  - a) a standardizált GDP arányos hitelrész és az annak megfelelő GDP arányos hitelarányt;
  - b) a további GDP arányos hitelrész és az annak megfelelő GDP arányos hitelarányt, amennyiben azt kiszámítják, valamint a melléklet I. részében szereplő képlettől való eltérések indokolását;
  - c) a 3. bekezdés a) pontjával összhangban számított irányadó pufferrátát;
  - d) adott esetben a 3. bekezdés b) vagy c) pontjával összhangban számított irányadó pufferrátát;
  - e) az alapul szolgáló adatok forrásait és egyéb releváns metaadatokat.
6. A 2013/36/EU irányelv 136. cikkének (7) bekezdésében előírt, az anticiklikus pufferrátát bejelentését kísérő információk részeként a kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy indokolják meg, amennyiben eltérnek:
  - a) az 1. és a 2. bekezdés szerinti GDP arányos hitelrész (beleértve annak bármely összetevőjét) választott mérésétől és kiszámításától;
  - b) az irányadó pufferrátát a 3. bekezdés szerinti választott számításától;
  - c) a 4. bekezdésben meghatározottak szerint választott irányadó puffertől.

C. ajánlás – A túlzott hitelnövekedési időszakokhoz kapcsolódó rendszerszintű kockázat kialakulását jelző változókra vonatkozó útmutatás

1. A megfelelő anticiklikus pufferrátára vonatkozó mérlegelésük alátámasztása érdekében a kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy a GDP arányos hitelrés mellett a túlzott hitelnövekedési időszakokhoz kapcsolódó rendszerszintű kockázat kialakulását jelző számos mennyiségi és minőségi információt vegyenek figyelembe.
2. A mennyiségi információk értékelése során a kijelölt hatóságoknak több olyan változót figyelemmel kell kísérniük, amelyek jelzik a rendszerszintű ciklikus kockázat kialakulását. Amennyiben az ilyen változók a tagállamokban rendelkezésre állnak, a változók között szerepelnie kell a következőknek:
  - a) az ingatlanárak potenciális túlértékelésének mérése (például kereskedelmi és lakóingatlanok árának a jövedelemhez viszonyított aránya, árrések és növekedési ráták);
  - b) a hitelezés alakulásának mérése (például a teljes való hitelnövekedés vagy a valós bankihitel-növekedés, a deflált M3-ban a trendtől való eltérés);
  - c) a külső egyensúlyhiányok mérése (például a GDP-hez viszonyított folyószámla-egyenlegek);
  - d) a bankok mérlegei erősségének mérése (például tőkeáttételi mutatók);
  - e) a magánszektor adóssághatékonyságának mérése (például adósságszolgálatnak a jövedelemhez viszonyított aránya);
  - f) a kockázatok potenciális téves árazásának mérése (például reál-tőke-árnövekedés);
  - g) a GDP arányos hitelrészt és a fenti mérések egy részét összekapcsoló modellekből származtatott mérések.
3. Amennyiben e változók a tagállamokban rendelkezésre állnak és relevánsak, a kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy a 2. bekezdés a), b), c), d), e) és f) pontjának mindegyike esetében az ott szereplő mérések közül legalább egyet negyedévente, az anticiklikus pufferrátára 2013/36/EU irányelv 136. cikkének (7) bekezdésében előírt bejelentésével együtt honlapjukon közzétegyenek.

D. ajánlás – A puffer fenntartásának, csökkentésének vagy teljes felszabadításának szükségességét jelző változókra vonatkozó útmutatás

1. A megfelelő anticiklikus pufferrátára vonatkozó mérlegelésük alátámasztása érdekében a kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy a puffer fenntartásának, csökkentésének vagy teljes felszabadításának szükségességét jelző számos mennyiségi és minőségi információt vegyenek figyelembe.
2. A mennyiségi információk értékelése során a kijelölt hatóságoknak több változót kell figyelemmel kísérniük, amelyek jelzik, hogy a puffer fenn kell-e tartani, csökkenteni kell, vagy teljes mértékben fel kell szabadítani. Amennyiben az ilyen változók a tagállamokban rendelkezésre állnak, ezek között szerepelnie kell a következőknek:
  - a) a stressz mérése a bankfinanszírozási piacokon (például a LIBOR-OIS (overnight index swap) felár, banki CDS (hitel-nemteljesítési csereügylet) prémiumok);
  - b) az általános rendszerszintű stresszt jelző mérések (például a nemzeti vagy uniós pénzügyi rendszerben a stresszt mérő összetett mutató, mint az EKB CISS (Composite Indicator of Systemic Stress) mutató).
3. Az arról való döntés érdekében, hogy a puffert fenntartsák, csökkentsék vagy teljes mértékben felszabadítsák-e, a kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy a 2. bekezdés szerinti változók figyelemmel kísérése során nagyobb mértékben éljenek mérlegeléssel.
4. Amennyiben e változók a tagállamokban rendelkezésre állnak és relevánsak, a kijelölt hatóságok számára ajánlott, hogy a 2. bekezdés a) és b) pontja esetében egyaránt az ott szereplő változók közül legalább egyet negyedévente, az anticiklikus pufferrátára 2013/36/EU irányelv 136. cikkének (7) bekezdésében előírt bejelentésével együtt honlapjukon közzétegyenek.

2. SZAKASZ VÉGREHAJTÁS

1. Értelmezés

1. Ennek az ajánlásnak az alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:
  - a) „kijelölt hatóság”: valamely tagállam által a 2013/36/EU irányelv 136. cikkének (1) bekezdésével összhangban kijelölt hatóság vagy szerv, vagy az 1024/2013/EU tanácsi rendelet 9. cikkének (1) bekezdésével összhangban az EKB;
  - b) „irányadó pufferráta”: a B. ajánlás 3. bekezdésével összhangban kiszámított anticiklikus pufferráta;
  - c) „irányadó puffer”: a B. ajánlás 4. bekezdésével összhangban kiválasztott irányadó pufferráta;
  - d) „GDP arányos hitelrés”: a GDP arányos hitel arány eltérése a hosszú távú trendtől valamely tagállamban;
  - e) „standardizált GDP arányos hitelrés”: a B. ajánlás 1. bekezdésével összhangban mért és kiszámított GDP arányos hitelrés;
  - f) „további GDP arányos hitelrés”: a B. ajánlás 2. bekezdésével összhangban mért és kiszámított GDP arányos hitelrés;
  - g) „anticiklikus pufferráta”: az intézmények által az intézményspecifikus anticiklikus tőkepufferük kiszámításához használandó ráta, amelynek meghatározása a 2013/36/EU irányelv 136. vagy 137. cikkének megfelelően, vagy egy érintett harmadik országbeli hatóság által történik (esettől függően).
2. A melléklet az ajánlás szerves részét képezi. Az ajánlás rendelkező része és melléklete közötti eltérés esetén a rendelkező rész az irányadó.

2. Végrehajtási kritériumok

1. A címzetteknek közölniük kell az ezen ajánlás nyomán hozott intézkedéseket, vagy az intézkedés mellőzését megfelelően meg kell indokolniuk. A jelentés minimális tartalma az alábbi:
  - a) a meghozott intézkedések érdemére és időpontjára vonatkozó tájékoztatás;
  - b) a meghozott intézkedések működésének az ajánlás célkitűzései szempontjából történő értékelése;
  - c) részletes indokolás az intézkedés mellőzésére vagy az ezen ajánlástól való eltérésre, beleértve a késedelmet is.

3. A nyomon követésre vonatkozó határidők

1. A címzetteknek az alábbi bekezdésekben foglaltaknak megfelelően közölniük kell az ERKT-val, a Tanáccsal és a Bizottsággal az ezen ajánlás nyomán hozott intézkedéseket, vagy az intézkedés mellőzését megfelelően meg kell indokolniuk.
2. 2016. június 30-ig a címzetteknek jelentést kell küldeniük az ERKT-nek, a Tanácsnak és a Bizottságnak, amelyben bemutatják az ezen ajánlásnak való megfelelés érdekében hozott intézkedéseket. Az ajánlott intézkedéseket attól az időponttól kell alkalmazni, amikortól a tagállamok a 2013/36/EU irányelv 130. cikkével összhangban a területükön található hitelintézetektől megkövetelik intézményspecifikus anticiklikus tőkepuffer fenntartását. A jelentésnek tartalmaznia kell az ezen időpontot követően hozott intézkedésekre vonatkozó információkat.
3. A címzetteknek háromévente jelentést kell küldeniük, amelyben bemutatják az ezen ajánlásnak való megfelelés érdekében hozott intézkedéseket.
4. Az igazgatótanács a 2013/36/EU irányelv alapján történő puffermeghatározással kapcsolatos tapasztalatok, vagy a nemzetközileg elfogadott gyakorlatok alakulása alapján dönt arról, hogy ezt az ajánlást mikor kell felülvizsgálni vagy aktualizálni.

4. Figyelemmel kísérés és értékelés

1. Az ERKT titkársága:

- a) támogatást nyújt a címzetteknek, ideértve az összehangolt jelentéstétel elősegítését, a megfelelő sablonok megadását, szükség szerint részletezve a nyomon követés módszertanát és határidőit;
- b) ellenőrzi a címzettek általi nyomon követést, ideértve azt, hogy kérésre részükre segítséget nyújt, és az irányítóbizottságon keresztül beszámol az Igazgatótanácsnak a nyomon követésről.

2. Az igazgatótanács értékeli a címzettek jelentésében szereplő intézkedéseket és indokolásokat, és adott esetben határoz arról, hogy ezt az ajánlást nem tartották be, és ha a címzettek nem adtak megfelelő indokolást az intézkedés mellőzésére.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2014. június 18-án.

az ERKT elnöke

Mario DRAGHI

MELLÉKLET

I. RÉSZ

A GDP ARÁNYOS HITELRÉSNEK A BÁZELI BANKFELÜGYELETI BIZOTTSÁG ÚTMUTATÁSÁVAL ÖSSZHANGBAN TÖRTÉNŐ MÉRÉSÉRE ÉS KISZÁMÍTÁSÁRA VONATKOZÓ MÓDSZER

A standardizált GDP arányos hitelrés (jelölése: GAP_t) a következőképpen kerül mérésre és kiszámításra:

$$GAP_t = \text{RATIO}_t - \text{TREND}_t$$

ahol:

t = az időszak végének időpontja, amely időszak egy negyedév;

RATIO_t = $(\text{CREDIT}_t / (\text{GDP}_t + \text{GDP}_{t-1} + \text{GDP}_{t-2} + \text{GDP}_{t-3})) \times 100 \%$;

GDP_t = a kijelölt hatóság tagállamának bruttó haza terméke a t negyedévben;

CREDIT_t = a magán nem pénzügyi szektor kinnlevő hitelállományának szélesebb értelemben vett mértéke a kijelölt hatóság tagállamában a t negyedév végén;

TREND_t = a RATIO rekurzív Hodrick-Prescott filterrel szűrt trendje, 400 000-nek megfelelő lambda simító paraméterrel (*).

(*) A Hodrick-Prescott filter (HP filter) a makroökonómiában valamely változó időbeli trendjének meghatározására használt standard matematikai eszköz. Bármely standard statisztikai csomagban alkalmazzák. Egy egyoldalú, rekurzív HP szűrő biztosítja, hogy a trend kiszámításához csak az egyes időpontokban rendelkezésre álló információk kerülnek felhasználásra. A simító paraméter, amelyre a szakirodalomban általában lambdaként hivatkoznak, 400 000-ben kerül megállapításra annak érdekében, hogy megragadja a hosszú távú trendet a GDP arányos hitel arány alakulásában.

II. RÉSZ

AZ IRÁNYADÓ PUFFERRÁTÁNAK A BÁZELI BANKFELÜGYELETI BIZOTTSÁG ÚTMUTATÁSÁVAL ÖSSZHANGBAN TÖRTÉNŐ KISZÁMÍTÁSÁRA VONATKOZÓ MÓDSZER (*)

Az irányadó pufferráta mértéke (a kockázattal súlyozott eszközök százalékaként kifejezve) nulla, ha a GDP arányos hitelrés az alsó határérték alatt van vagy azzal egyenlő. Ezt követően a GDP arányos hitelréssel együtt lineárisan emelkedik, amíg az irányadó pufferráta el nem éri maximális szintjét akkor, amikor a GDP arányos hitelrés eléri vagy meghaladja a felső határértéket.

Formálisan kifejezve:

ha $GAP_t \leq L$, az irányadó pufferráta nulla,

ha $GAP_t \geq H$, az irányadó pufferráta 2,5 %-ot tesz ki,

L és H között az irányadó pufferráta lineárisan interpolált és egyenlő $(0,3125 \times GAP_t - 0,625)$

ahol:

GAP_t a melléklet I. részében meghatározott GDP arányos hitelrés;

L = 2 százalékpont az alsó határérték;

H = 10 százalékpont a felső határérték.

(*) Míg az irányadó pufferráták a GDP-vel együtt lineárisan emelkednek, és így nulla és 2,5 % között bármilyen értéket felvehetnek, a 2013/36/EU irányelv 136. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kijelölt hatóság által meghatározott pufferráta 0,25 százalékpontos lépésekben vagy ennek többszöröseiben kerül kalibrálásra.